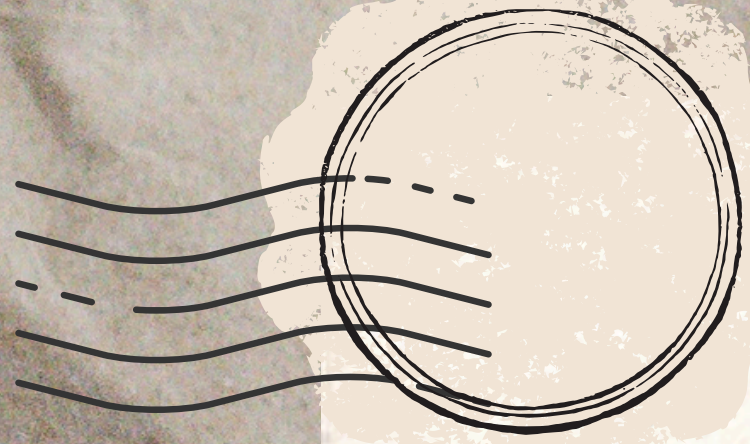


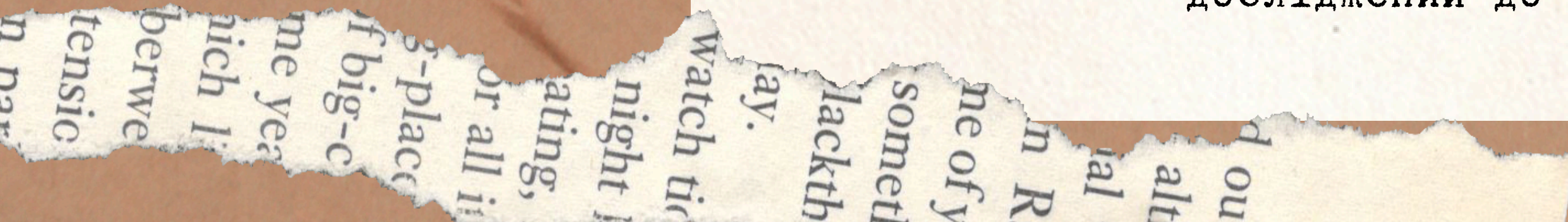
АЛЕКСАНДЕР ФОН ГУМБОЛЬДТ





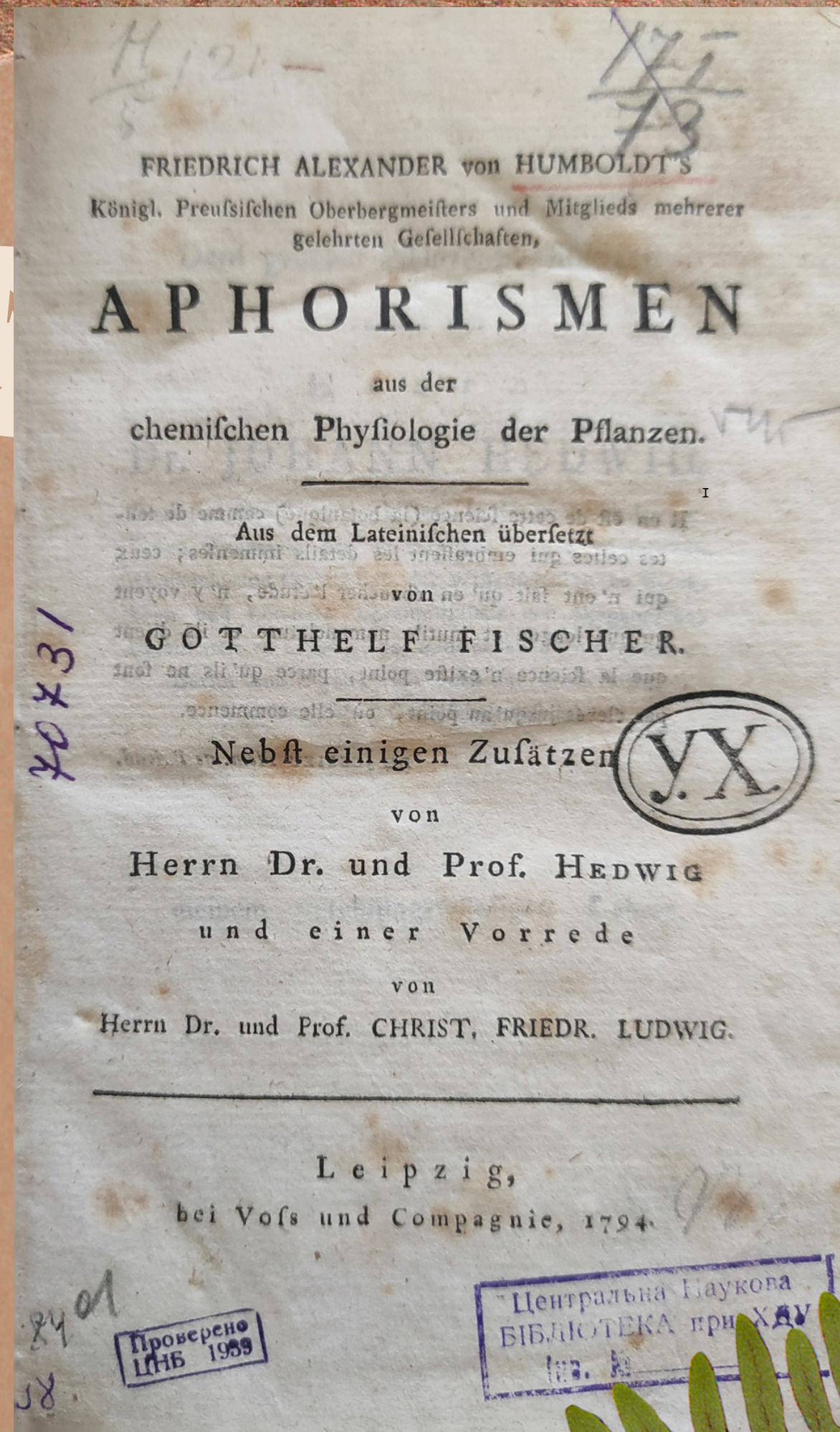
14 вересня 2024 року виповнюється 255 років від дня народження Александра фон Гумбольдта (1769–1859), одного з найвідоміших вчених свого часу. Географ, натураліст, мандрівник, він заснував фізичну географію, ландшафтознавство та екологічну географію рослин. Він залишив свій слід у багатьох наукових дисциплінах – від ботаніки та зоології до гірничої справи, економіки та сільського господарства. Його роботи стали основою багатьох галузей, включаючи біогеографію, кліматологію та екологію. Загалом перу вченого належать 639 наукових праць.

У ЦНБ зберігається біля 40 праць вченого та понад 20 прижиттєвих видань різними мовами; найбільш цікаві з них будуть представлені на виставці. Книги Гумбольдта – це блискучі літературні пам'ятки: в описах своїх фантастичних мандрівок вчений залишив розповіді, які збуджують нашу уяву про континент, що й сьогодні не досліджений до кінця.

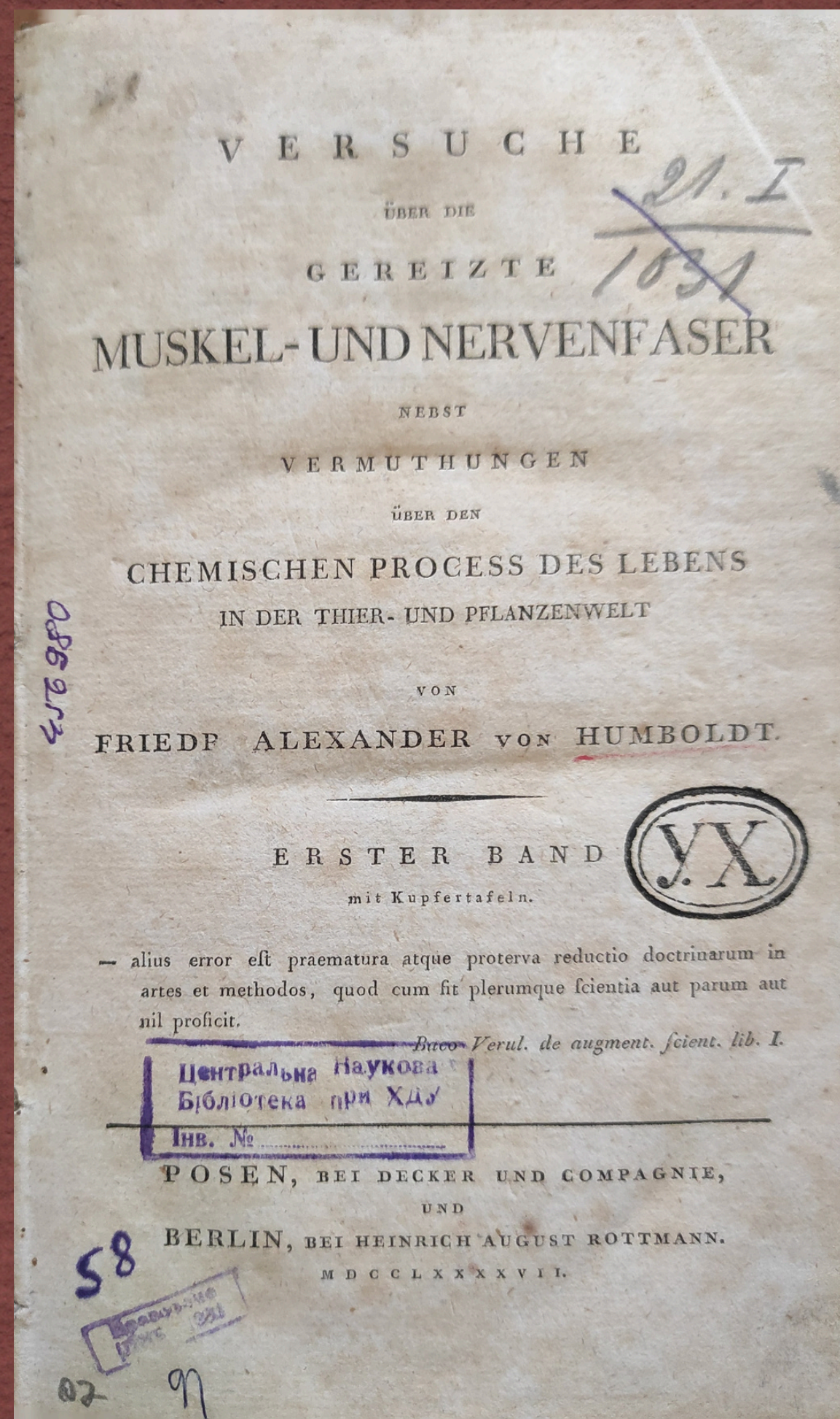




“Aphorismen aus der chemischen
Physiologie der Pflanzen” (Афоризми з
хімічної фізіології рослин) (1794)



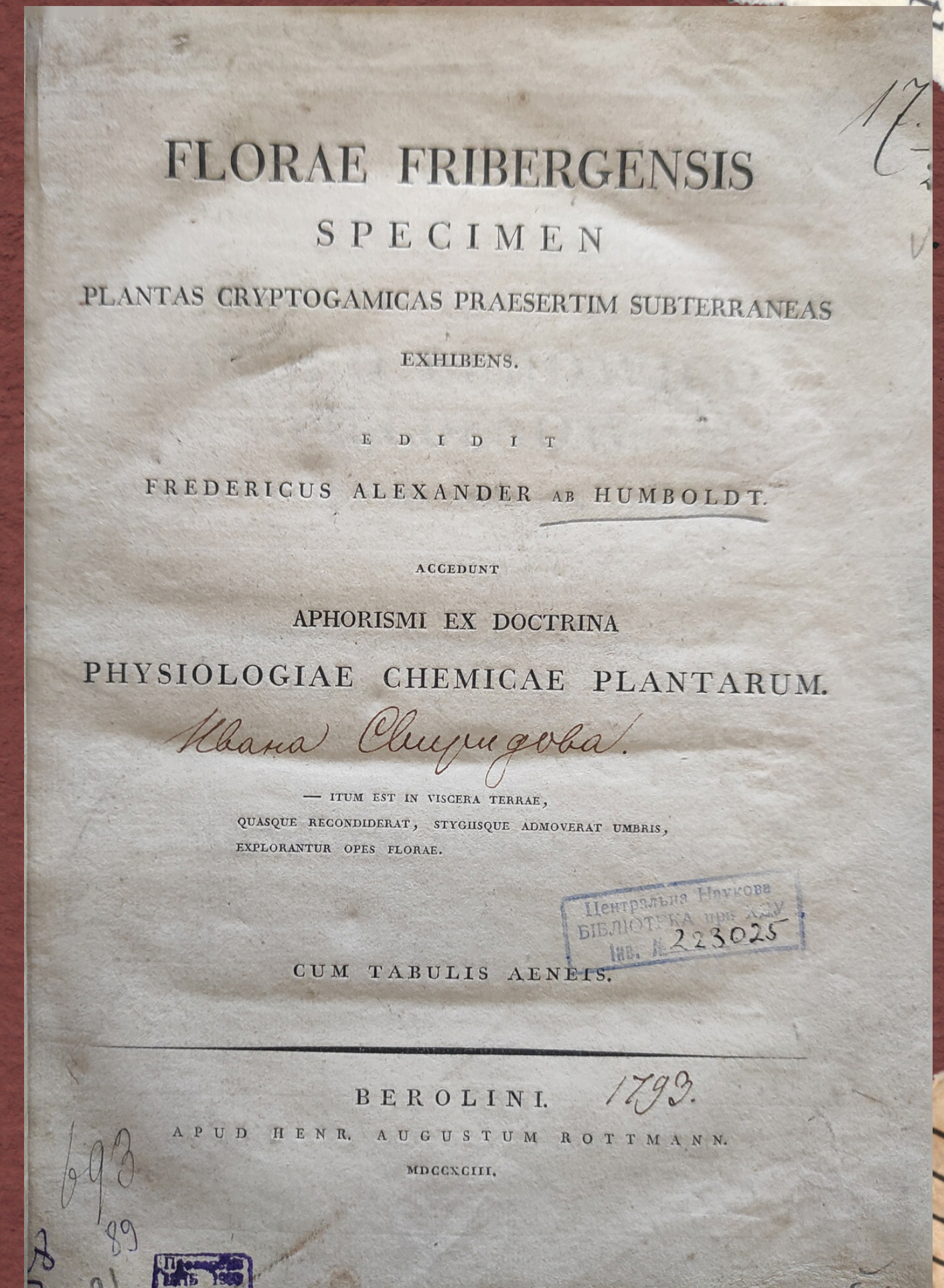
“Versuche über die gereizte Muskel- und Nervenfasern nebst Vermuthungen über den chemischen Process des Lebens in der Thier- und Pflanzenwelt” (Експерименти з подразненням м'язових та нервових волокон, а також здогадки про хімічний процес життя у тваринному та рослинному світі. - I т.) (1797).



У 1793 р. було опубліковано його ботаніко-фізіологічне дослідження "Florae Fribergensis Specimen" (Підземна флора Фрейберга) (1793)

Це видання другої самостійної публікації вченого, після якої він "став засновником печерної ботаніки (спелеоботаніки) в Німеччині". Вона складається з двох різних частин: перший розділ описує підземні форми росту та пригнічення наземних грибів та лишайників, другий – теоретична та експериментальна частина, яка містить широкий спектр спостережень та ідей з ботанічної та загальної фізіології, на які вплинуло «питання про пояснення живих істот».

У бібліотеці зберігається видання 1799 року.



Праця "Voyage aux régions équinoxiales du Nouveau Continent" (Подорож у Південні області Нового Світу) була опублікована між 1805 і 1834 роками. Вона розповідає про науково-географічні експедиції, які він очолював разом з французьким ботаніком Еме Бонпланом у Південній Америці, Центральній Америці та Мексиці між 1799 і 1804 роками. У ній Гумбольдт детально описує фауну, флору, ландшафти, народи та культури, з якими він зустрічався, а також природні явища, які він спостерігав. Він викладає свої думки про політику, історію, економіку та суспільство регіонів, які він відвідав. Він розвиває глобальне і міждисциплінарне бачення природи, засноване на емпіричних спостереженнях і наукових міркуваннях, висловлює своє захоплення красою і різноманітністю живого світу та турботу про збереження навколишнього середовища. Праця вийшла у 33 томах. У бібліотеці зберігається 13 томів.

VOYAGE
DE HUMBOLDT ET BONPLAND.

PREMIÈRE PARTIE.

PHYSIQUE GÉNÉRALE, ET RELATION HISTORIQUE
DU VOYAGE.

PREMIER VOLUME,

Contenant un Essai sur la Géographie des plantes, accompagné d'un
Tableau physique des régions équinoxiales, et servant d'introduc-
tion à l'Ouvrage.

AVEC UNE PLANCHE.

A PARIS,

CHEZ FR. SCHÖELL, LIBRAIRE, RUE DES MAÇONS-SORBONNE, N.° 19.

ET A TUBINGUE, CHEZ J. G. COTTA, LIBRAIRE.

1807.

Проверено
14.12.1980

Центральна Наукова
Бібліотека при ХДУ
1807.

VOYAGE
AUX RÉGIONS ÉQUINOXIALES
DU
NOUVEAU CONTINENT,

FAIT EN 1799, 1800, 1801, 1802, 1803 ET 1804,

PAR AL. DE HUMBOLDT ET A. BONPLAND,

RÉDIGÉ

PAR ALEXANDRE DE HUMBOLDT;

AVEC UN ATLAS GÉOGRAPHIQUE ET PHYSIQUE.

TOME PREMIER.

A PARIS,

A LA LIBRAIRIE GRECQUE - LATINE - ALLEMANDE, RUE DES
FOSSÉS-MONTMARTRE, N.° 14.

1816.



VUES
DES
CORDILLÈRES,
ET
MONUMENS DES PEUPLES
INDIGENES
DE L'AMÉRIQUE;
PAR AL. DE HUMBOLDT.

AVEC 19 PLANCHES, DONT PLUSIEURS COLORIÉES.

TOME PREMIER.

PARIS,

CHEZ N. MAZE, LIBRAIRE, RUE GIT-LE-COEUR, n° 4.



521/51

Два томи подорожі "Vues des Cordillères et Monuments
des Peuples Indigènes de l'Amérique" (Види
Кордильєрів і пам'ятки індіанських народів Америки)

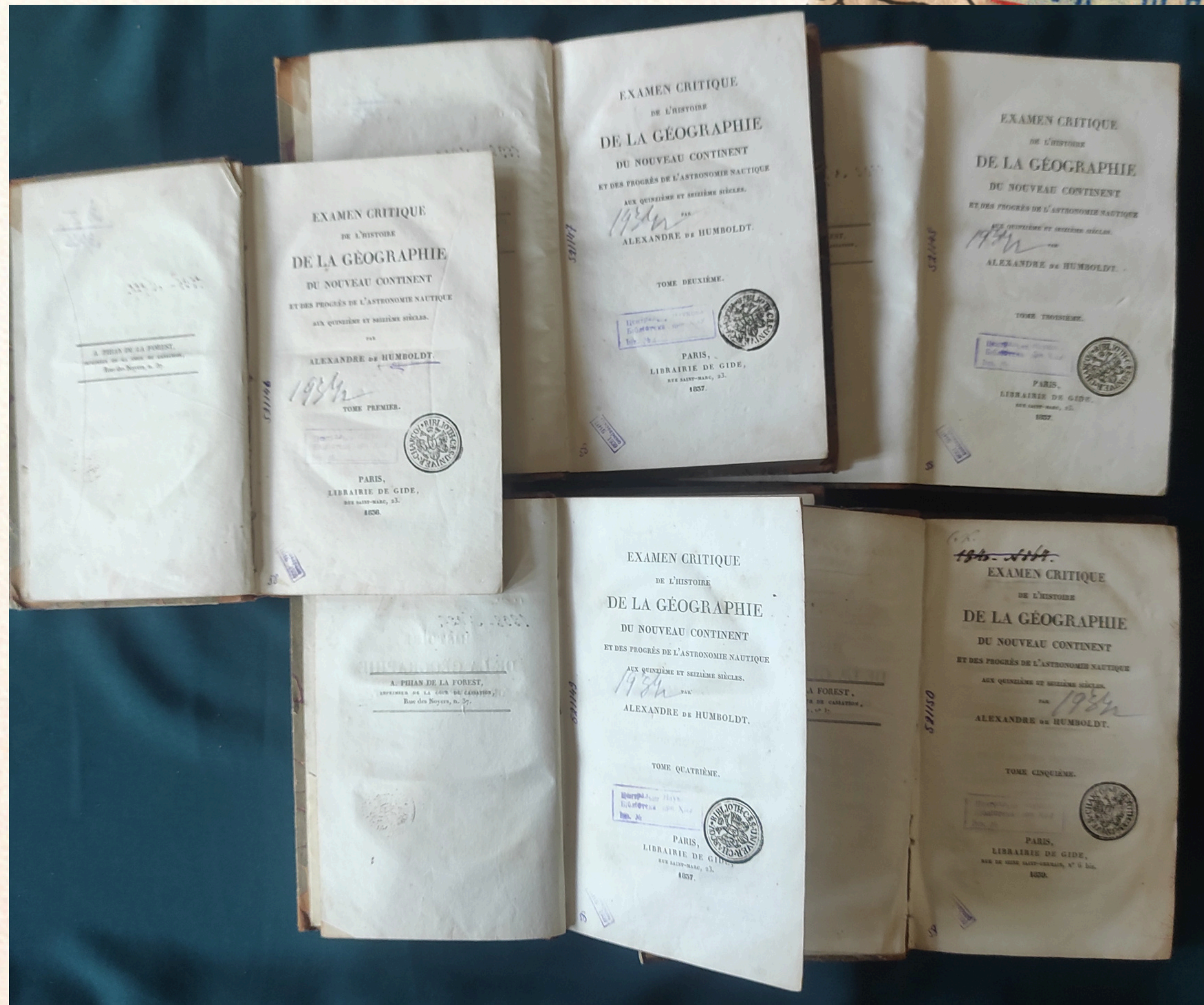


«Гумбольдт і Бонплан біля Оріноко». Картина Едуарда Ендера зображає вченого та його французького колегу і попутника Еме Бонплана під час подорожі Південною Америкою

“Examen critique de l’histoire de la géographie du nouveau continent et des progrès de l’astronomie nautique aux XV et XVI siècles”

(“Критичний огляд історії географії Нового світу та успіхи морської астрономії в XV і XVI століттях”) у 5 томах (1814–1838)

Ця праця простежує історію географії Нового Світу з XV до XVI століття, розглядаючи прогрес наукової астрономії та помилки, допущені картографами тієї епохи.



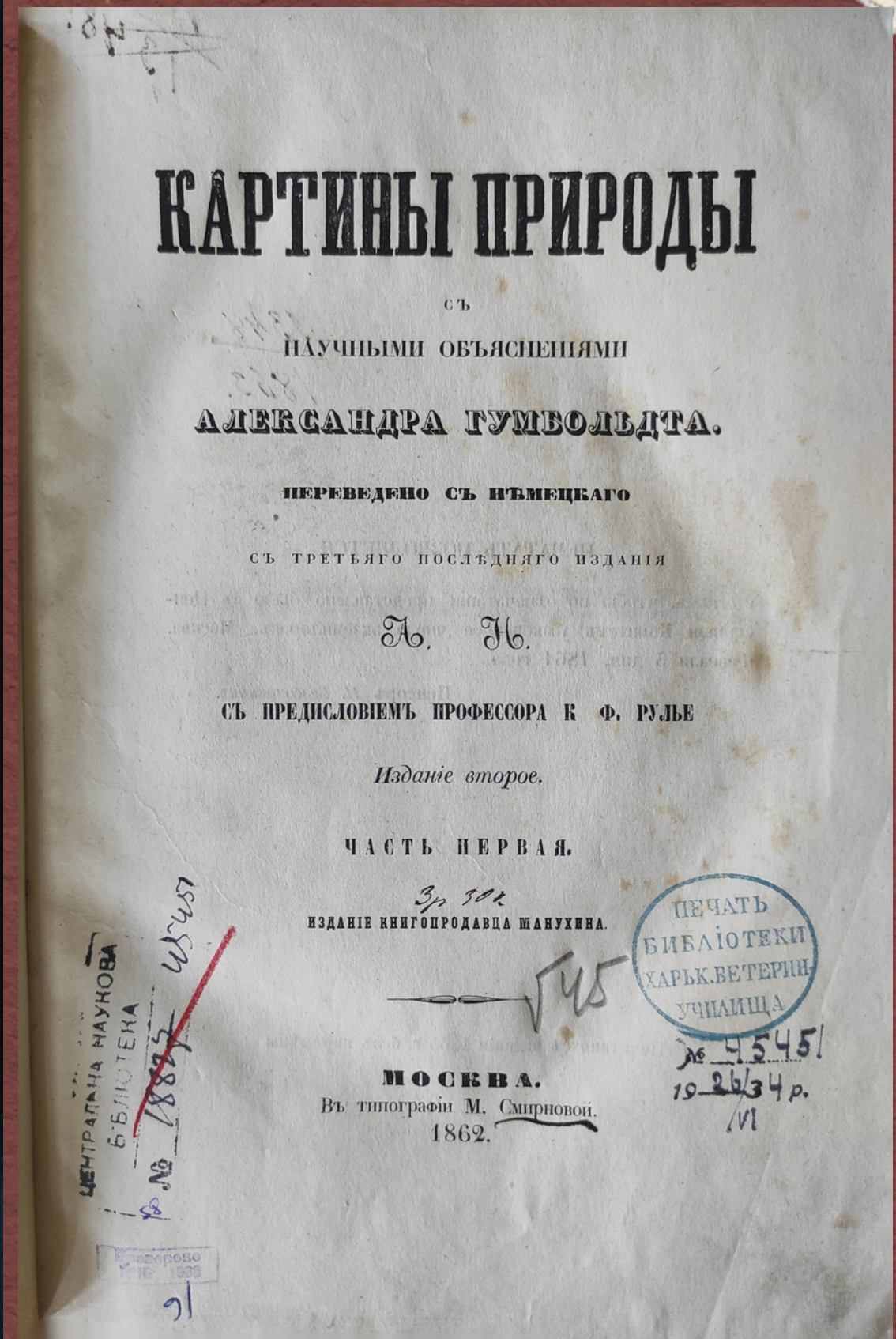
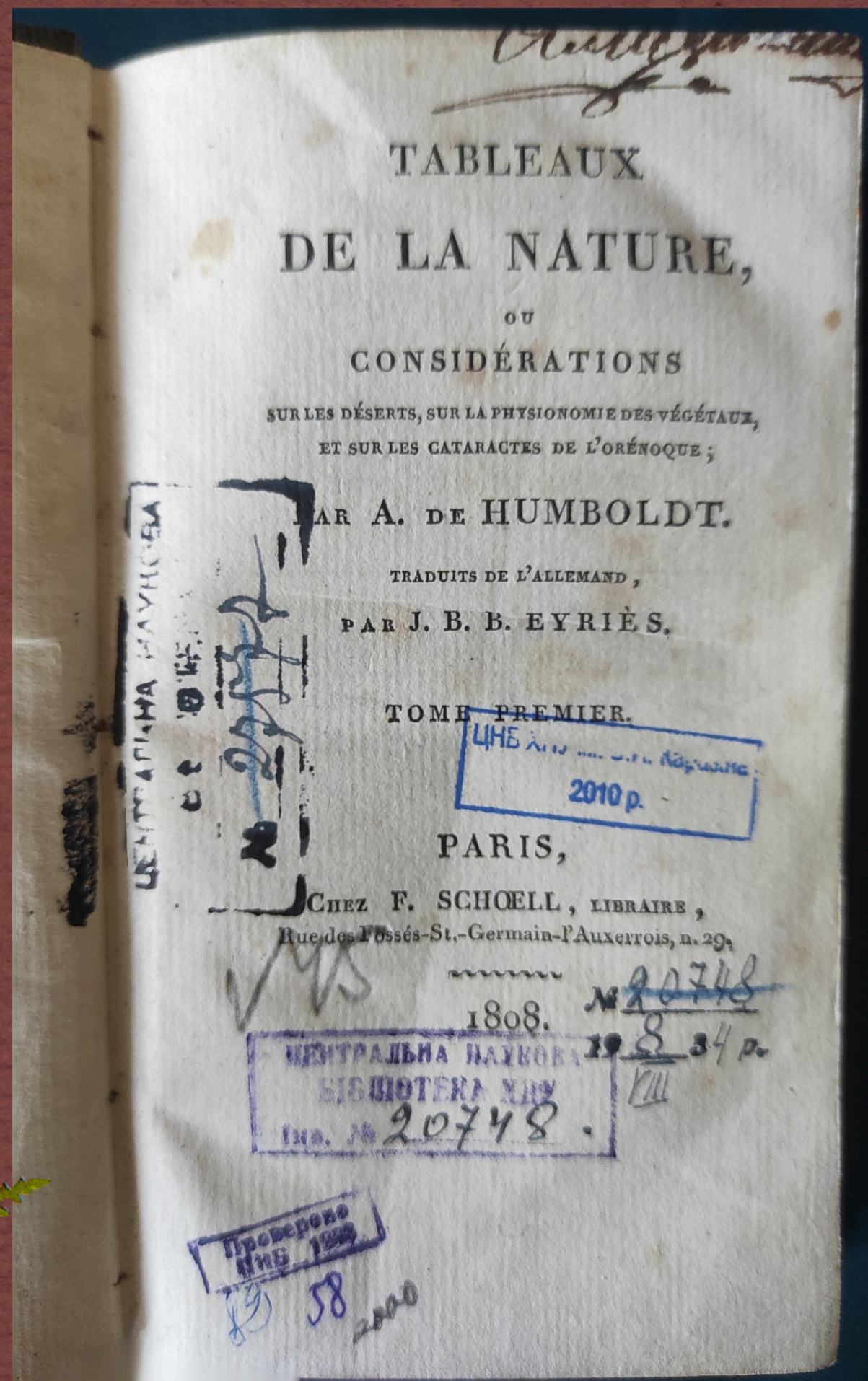
“Політичний нарис королівства Нової Іспанії”
у 4-х т. (Essai politique sur le royaume de la
Nouvelle Espagne (1825-1827)

З дозволу короля Іспанії Карла IV Гумбольдт, у супроводі свого друга ботаніка Еме Бонплана, мандрував Новою Іспанією, що охоплює сучасні регіони Юти, Каліфорнії, Аризони, Техасу, Нью-Мексико, Мексики, Гватемали, Гондурасу, Нікарагуа, Коста-Ріки, Панами, а також частину Венесуели та Колумбії.

Він провів п'ять років у джунглях, подорожуючи величезними незвіданими територіями Південної та Центральної Америки пішки, на каное (пороги Оріноко), на віслюку, збираючи геологічні, топографічні, зоологічні, ботанічні та атмосферні дані. На додаток до своїх описів він склав економічний і демографічний опис іспанських володінь у Новому Світі, описав копальні та землі, та показав жорстоке поводження іспанських колоністів до корінного населення і рабів.



У 1806–1807 рр. у Берлінській АН Гумбольдт зробив декілька повідомлень, які потім в опрацьованому і доповненому вигляді склали зміст його найпопулярнішої праці “Tableaux de la nature, ou Considérations sur les déserts, sur la physionomie des végétaux, et sur les cataractes de l'Orénoque (Картини природи, або міркування про пустелі... у різних регіонах планети тощо) (1808). Книга була переведена багатьма мовами.



"Ansichten der Natur"
(Погляди на природу з
науковими поясненнями)
(1859)



Ansichten der Natur,

Handwritten mark
mit

wissenschaftlichen Erläuterungen.

Von

Alexander von Humboldt.

Erster Band.

15-45
Центральна Наукова
БІБЛІОТЕКА ХДУ
Інв. № 207246

Stuttgart und Augsburg.

J. G. Cotta'scher Verlag.

1859.

Библиотечка
ХДУ
1859

58

1859
560.

Kleinere Schriften

von

Alexander von Humboldt.

Erster Band.

Geognostische und physikalische Erinnerungen.

Mit einem Atlas,
enthaltend Umrisse von Vulkanen
aus den Cordilleren von Quito und Mexico.



Stuttgart und Cöbingen.

J. G. Cotta'scher Verlag.

1853.

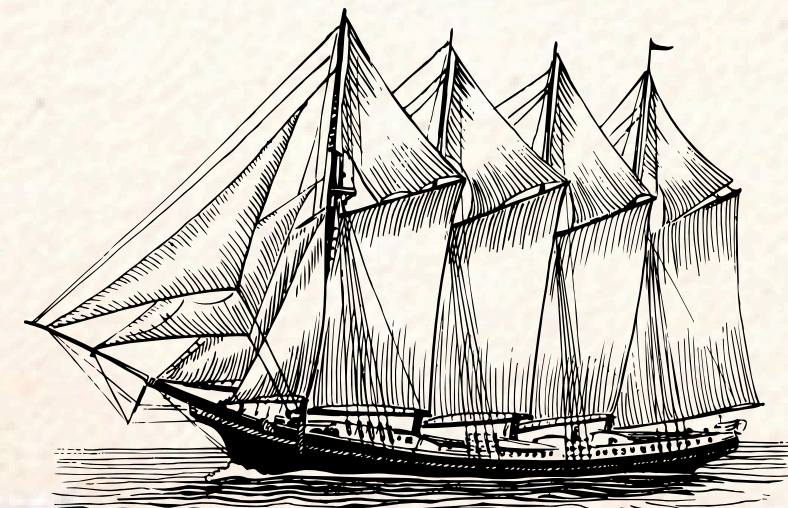
Продерено
1939

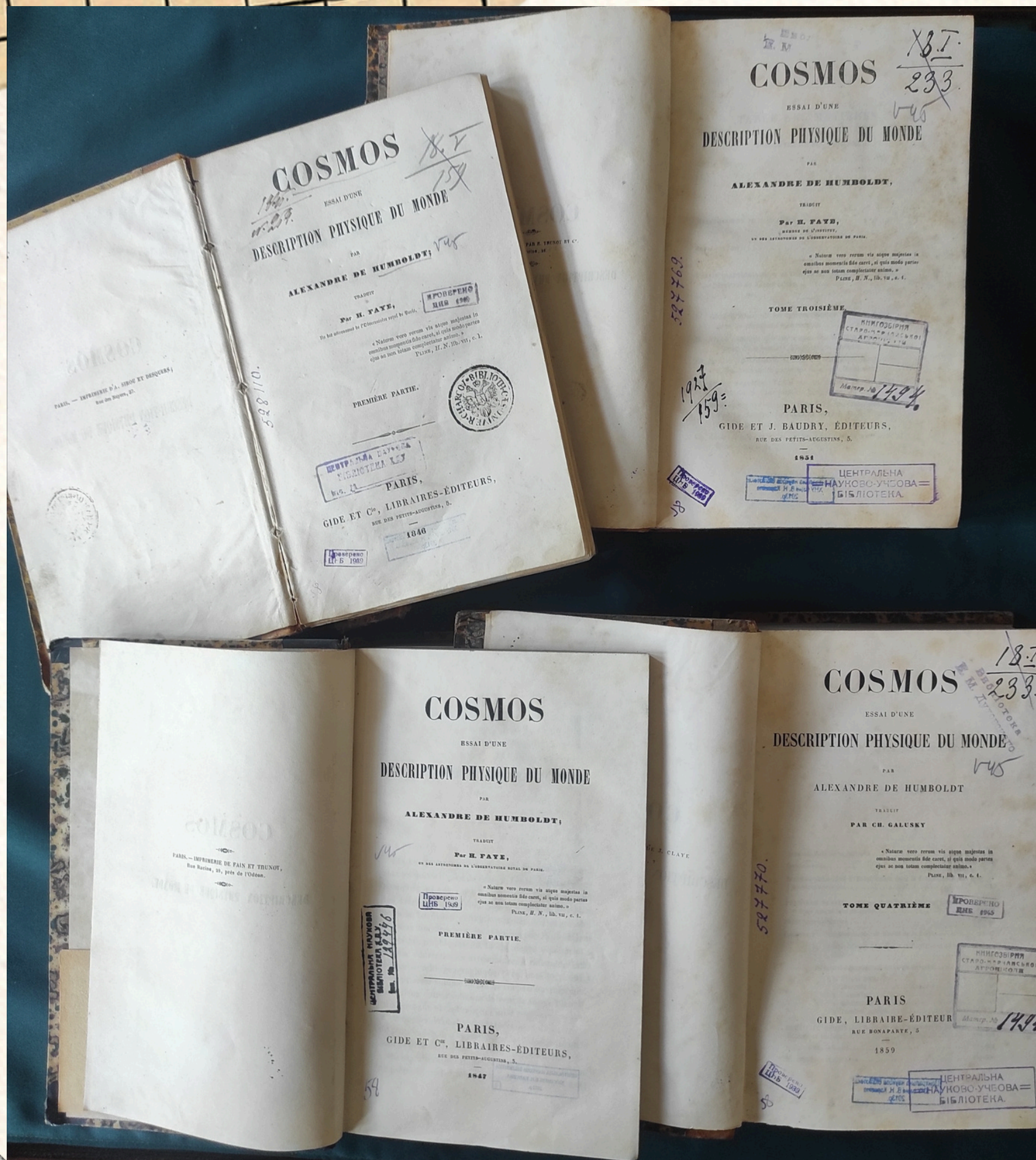
Центральна Наукова
БІБЛІОТЕКА при ХДУ
№ 12

59

“Über die Hochebene von Bogota. In: Ders.:
Kleinere Schriften. Erster Band.
Geognostische und physikalische
Erinnerungen” (Стаття “На Боготському плато”
у книзі “Малі твори. Геогностичні та фізичні
спогади”. Том I.) (1853)

Стаття присвячена геогностичним та фізичним
спостереженням на вулканах нагір'я Кіто – на
плато Боготи.





“Cosmos: revue encyclopédique hebdomadaire des progrès des sciences” (Космос: досвід фізичного світописання) – це найбільш відома праця Гумбольдта, опублікована між 1845 і 1862 роками. У книзі досліджуються різні наукові теми – від астрономії та геології до кліматології та біології. Ця робота мала стати, за визнанням самого вченого, головною його роботою, у якій автор спробував намалювати єдину картину світу від далеких туманностей до мікроорганізмів, “обійняти світові явища як одне природне ціле”. Праця залишилася незавершеною. За життя Гумбольдта було опубліковано чотири томи, п'ятий том було підготовлено за чорновими записками і фрагментами окремих розділів уже після смерті автора. «Космос» являє собою зведення відомостей про світ першої половини XIX століття. Книга була перекладена багатьма європейськими мовами. Незважаючи на те, що в багатьох своїх частинах цей твір застарів, він назавжди залишиться пам'ятником науки конкретної епохи.

№ 1.402.

FRAGMENS
DE GÉOLOGIE
ET
DE CLIMATOLOGIE

ASIATIQUES,

PAR
A. DE HUMBOLDT

TOME PREMIER

PARIS,

GIDE, rue S.-Marc, no. 20.
A. Pihan DELAFOREST, rue des Noyers, no. 37.
DELAUNAY, au Palais-Royal.

1831.

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА К.Д.У
Inv. № 122430



Купівельна ціна 1831

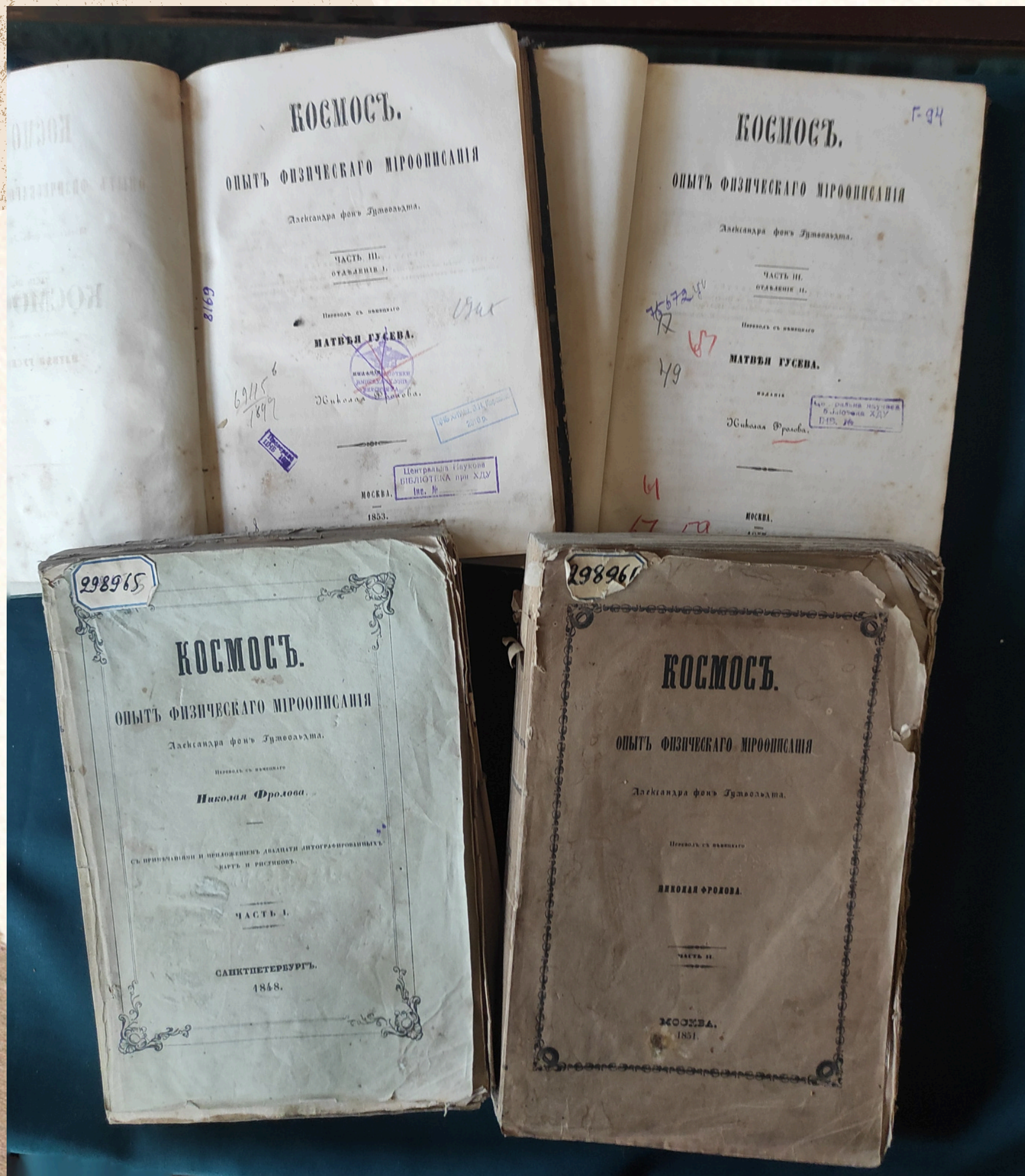
58

ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна
2011 р.

“Fragments de géologie et de climatologie
asiatiques” (Фрагменти з геології і
кліматології Азії)

Другий том праці «Космос», опублікований у
1831 році, присвячений гідрології та
кліматології Центральної Азії.






У ЦНБ зберігається праця Гумбольдта "Космос" у перекладі з нім. М. Фролова (1848). Коли відзначали сторіччя Гумбольдта, видавці «Космосу...» зазначили, що ця книжка є найбільш читаною після... Біблії.



Александр фон Гумбольдт у своїй бібліотеці у Берліні, літографія з картини Едуарда Хільдебрандта 1856 р.



Віртуальну виставку підготувала завідувач
відділу ЦНБ Байрамова Каріна

